

Черкаський державний технологічний університет
Черкаська обласна організація ветеранів

В.М. Лазуренко
В.М. Веретільник
Г.П. Настасенко

**ТВОЇ ЛЮДИ,
ЧЕРКАЩИНО !**

Випуск №5

ББК 63.3 (4УКР – 4 ЧЕР)

Л 17

Рецензент:

Стрижак Є.М. – кандидат історичних наук, доцент, член Національної спілки краєзнавців України.

Автори-упорядники:

Лазуренко В.М. – доктор історичних наук, професор кафедри історії України Черкаського державного технологічного університету, академік Академії наук вищої освіти України, почесний працівник туризму України;

Веретільник В.М. – голова Черкаської обласної організації ветеранів, депутат Черкаської обласної ради;

Настасенко Г.П. – заступник голови Черкаської обласної організації ветеранів.

**Твої люди, Черкащино! // Авт. – упорядники:
Лазуренко В.М. , Веретільник В.М. , Настасенко Г.П.–
Выпуск № 5. – Черкаси, 2013. – 24 с.**

Автори-упорядники розповідають про відомих людей Черкащини, які стали гордістю нашої держави – України.

Видання буде корисним для всіх, хто цікавиться історією свого народу.

**Координатор проекту „Твої люди, Черкащино!” –
Настасенко Галина Петрівна – заступник голови Черкаської обласної
організації ветеранів.**

ББК 63.3 (4УКР – 4 ЧЕР)

© Лазуренко В.М. ,
Веретільник В.М., Настасенко Г.П., 2013

60-РІЧЧЮ УТВОРЕННЯ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

7 СІЧНЯ 1954 РОКУ УКАЗОМ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР УТВОРЕНО ЧЕРКАСЬКУ ОБЛАСТЬ

До складу утвореної Черкаської області було включено міста – Черкаси, Сміла, Умань, 20 районів Київської області, 6 – Полтавської, 2 – Кіровоградської і один район Вінницької області. У лютому цього ж року приєднано ще один район Кіровоградської області. Усього в Черкаській області на той час було 30 районів.

З утворенням області тут виникли і почали розвиватися нові галузі – хімічна, текстильна, машинобудівна, приладобудівна.

В аграрному секторі економіки провідне місце посідає вирощування зернових культур і цукрових буряків та багатогалузеве тваринництво. Область із аграрної перетворилася у індустріально-аграрну.

Із Указу Президії Верховної Ради СРСР про утворення в складі Української РСР Черкаської області

7 січня 1954 р.

Затвердить подання Президії Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки про утворення в Українській РСР Черкаської області з центром в місті Черкаси...

Голова Президії
Верховної Ради СРСР
К. Ворошилов

Секретар Президії
Верховної Ради СРСР
М. Пегов

ВСТУП

Черкаський край – край видатного державотворця України Богдана Хмельницького і пророка української нації Тараса Шевченка – багатий талановитими працюючими людьми. Щедрі таланти продовжують розквітати на Черкащині і сьогодні.

Справжніх, багатих душею, працюючих і цікавих людей так багато, що про кожного з них можна писати не те що повісті, а й просто цілі романи.

Про таких людей, без перебільшення, можна говорити, що вони дійсно гідні називатися справжніми людьми.

Герої наших випусків ніколи не ховалися за спини інших, вони часто долали неймовірні труднощі, показуючи приклад служіння народу і Батьківщині.

Нехай же скромні розповіді про їх життєвий шлях знаходять відгук в серцях нинішнього покоління, надихають молодь, яка тільки починає свій життєвий шлях, а випуски залишаються доброю пам'яттю і наукою для спадкоємців про звершення старшого покоління.

Дорогий читач, ветеран-активіст, нехай ці скромні випуски будуть тобі допомогою при проведенні патріотичного виховання не тільки школярів і студентів, а й тих, хто сьогодні працює.

При використанні у своїй роботі нашого матеріалу не просто переказуй біографію наших героїв, а пам'ятай, що, як сказав один великий класик, – особистість характеризується не лише тим, що вона робить, а й тим, як вона це робить.

ПОЗИТИВНИЙ ОБРАЗ ЗЕМЛЯКА – ВЗІРЕЦЬ ДЛЯ НАСЛІДУВАННЯ МОЛОДИМ ПОКОЛІННЯМ ГРОМАДЯН УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

В історії Черкаського краю є чимало людей, життєвий шлях яких примножив її славу. З їхніми іменами пов'язані давні часи і славна козаччина, становлення молодої Української держави і сучасні непрості турботи.

В далекому і близькому минулому, в кожному місті і селі Черкащини завжди були і є люди з високою відповідальністю за долю своєї Вітчизни, для яких завжди найвищим покликанням була турбота про благо народу, готовність відстоювати його інтереси.

Черкаська земля подарувала Україні гетьмана-державотворця Богдана Хмельницького та національного генія Тараса Шевченка. Вона ж стала місцем їх довічного спочину. На цій землі народилися класики української літератури Михайло Старицький, Іван Нечуй-Левицький, Іван Ле, драматург Іван Тогобочний (Іван Щоголів), літературознавець Леонід Білецький, публіцист, віце-президент ВУАН Сергій Єфремов, композитори Кирило Стеценко і Семен Гулак-Артемівський, художники Іван Падалка та Іван Їжакевич, хореограф Василь Авраменко, громадсько-політичний діяч, Герой України В'ячеслав Чорновіл та багато інших особистостей.

На землі Черкащини жили і творили такі видатні особистості як Григорій Сковорода, Іван Котляревський, Євген Гребінка, Микола Лисенко, Адам Міцкевич, Ілля Мечников, Олександр Пушкін, Петро Чайковський.

Черкаський край не можна уявити і без такої непересічної особистості як поет і прозаїк Василь Симоненко. З нашим краєм пов'язані також імена корифеїв української науки помілога Левка Смиренка, письменника Агантангела Кримського, філософа Памфіла Юркевича, істориків – Івана Гуржія, Іллі Шульги, Івана Шевченка, Василя Ляскоронського, хіміка Олександра Баха, економіста Сергія Подолінського, програміста і кібернетика Катерини Ющенко, фізіолога і генетика Володимира Моргуна.

Черкащина надихала на творчість вченого-енциклопедиста, першого ректора Київського університету Михайла Максимовича. Тут тривалий час жив

один з основоположників Українського музейництва, академік ВУАН Михайло Біляшівський.

Прославилася черкаська земля іменами своїх земляків чи не найбільше у роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.

Немає такої країни в Європі, де б у роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.) не билися з ненависним ворогом черкашани, як немає такого міста колишнього СРСР, яке б не звільняли чи не захищали вихідці із черкаського краю.

Близько 160 уродженців сіл та міст Черкащини у роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. були удостоєні високого звання – Героя Радянського Союзу. Двом із них – генералу армії Івану Даниловичу Черняхівському (уродженець с.Оксанино Уманського району) і генерал-лейтенанту Івану Никифоровичу Степаненку (уродженець с.Пехайки Драбівського району) це високе звання присвоєно двічі.

Їх небагато в нашій державі, людей, які були б одночасно повними кавалерами ордена Слави і Героями Радянського Союзу. До славної когорти цих богатирів належить і житель Черкащини – уродженець с.Велика Севаст'янівка Христинівського району – льотчик Іван Григорович Драченко.

В історію Перемоги над фашизмом записано ім'я легендарного жителя Черкащини, першого коменданта рейхстагу Федора Матвійовича Зінченка. Саме бійці його полку Михайло Єгоров, Мелітон Кантарія і Олексій Берест встановили у 1945 р. на куполі німецького рейхстагу прапор Перемоги.

Гордиться Черкащина своїм легендарним земляком, генерал-лейтенантом Кузьмою Миколайовичем Дерев'янком (уродженець с. Косенівка Уманського району). Історія розпорядилась так, що саме він поставив останню крапку у Другій світовій війні (1939 – 1945 рр.), підписавши 2 вересня 1945 р. Акт про капітуляцію Японії на борту американського лінкора "Міссурі".

68 років від часу закінчення Другої світової війни (1939 – 1945 рр.) світове співтовариство відзначило 2 вересня 2013 р. Саме з цієї події ХХ ст. тісно пов'язане ім'я ще одного уродженця Черкащини, а саме с.Буда-Орловецька Городищенського району Івана Тимофійовича Артеменка. У серпні 1945 р. він – особливо уповноважений радянського командування, який вручив

ультиматум про беззастережну капітуляцію Квантунської армії генералу Ямаді Отодзо.

Черкащина дала армії не одного видатного воєначальника, які стали відомими постатями у роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. Серед них – уродженець с. Степанці, що на Канівщині, Лев Соломонович Сквирський. В період з травня 1943 р. по січень 1945 р. Лев Соломонович командує 26-ю армією. Черкаський край гордиться і уродженцем с. Велика Бурімка Чорнобаївського району Василем Пилиповичем Герасименком, людиною, яка з грудня 1941 р. була командуючим військами Сталінградського військового округу, а з вересня 1942 р. по листопад 1943 р. – командуючим 28-ю армією на Сталінградському, Південному та 4-му Українському фронтах. З березня 1944 р. по жовтень 1945 р. Василь Пилипович – нарком оборони Української РСР і водночас командуючий військами Київського військового округу.

Серед тих відважних, хто ще в передвоєнні роки вступив у боротьбу з фашизмом, було й багато уродженців Черкащини, Героїв Радянського Союзу. Це, зокрема, уродженець м. Сміла, головний військовий радник в республіканській Іспанії (1937 – 1938 рр.), командуючий 1-ю Далекосхідною армією Григорій Михайлович Штерн та льотчик-капітан корсунчанин Микола Костянтинович Льонченко (загинув у битві за Москву 20 грудня 1941 р.).

Навічно застиг на постаменті в Карантинній Слободі у Севастополі легендарний торпедний катер № 52, яким командував Герой Радянського Союзу, уманчанин Афанасій Йович Кудерський. На кримській землі при штурмі Салун-гори загинув син колгоспного конюха із села Цибулева Монастирищенського району лейтенант Михайло Якович Дзигунський, заклавши своїм тілом ворожу амбразуру. Сам він загинув, а його взвод виконав завдання – захопив вершину цієї гори. М. Я. Дзигунському Президія Верховної Ради СРСР присвоїла звання Героя Радянського Союзу посмертно. Пам'ять і подвиг його увічнені на діорамі у Севастополі. Кримчани за свої кошти виготовили з білого мармуру погруддя, котре стоїть біля школи селища, яка носить його ім'я.

Також встановлено пам'ятники Героям Радянського Союзу – мужнім уродженцям Черкащини в Одесі — старшому політруку Семену Андрійовичу Куниці (уродженець с. Великий Хутір Драбівського району); під Санкт-

Петербургом — льотчику Володимиру Андрійовичу Гончаруку (уродженець с. Чемериське Звенигородського району). У м. Миколаєві на могилі десантників-чорноморців постійно горить Вічний вогонь. У складі учасників цього десанту до останнього подиху билися з ворогом і черкашани, Герої Радянського Союзу: заступник командира відділення протитанкових рушниць, уродженець с. Мехедівки Драбівського району Іван Михайлович Удод та санітар-матрос, уродженець с. Вільшана-Слобідка Уманського району Гаврило Єлизарович Тищенко.

Серед 28 героїв-панфіловців, які стояли насмерть у листопаді 1941 р. під Москвою, був і уродженець с. Черниші Канівського району, Герой Радянського Союзу Григорій Олександрович Петренко.

Великою ціною було заплачено за перемогу у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр. Багато черкашан віддали своє життя у цьому пекельному двобої за мирне майбутнє для нашого народу.

Черкаська земля прекрасна і славна не лише своїми історичними, бойовими, а й трудовими традиціями. У черкаському краї народилося багато патріотичних починань. Тут розпочався рух п'ятисотенниць, ініціаторами якого були в тридцяті роки минулого століття буряководи Марія Демченко і Марина Гнатенко з села Старосілля Городищенського району. Своєрідною школою передового досвіду став колгосп „Здобуток Жовтня” Тальнівського району, головою якого 37 років був один із зачинателів колгоспного руху на Україні двічі Герой Соціалістичної Праці Федір Іванович Дубковецький.

Далеко за межами Черкащини були відомі імена будівельника Василя Заболотного із Черкас, голови колгоспу Луки Іваценка з Чорнобаївського району, птахаря Федора Гуржія з Черкаського району, голови колгоспу Тетяни Гаврилової з Тальнівського району, шахтаря Віталія Дубиніна з міста Ватутіного. Широке визнання здобула праця птахівниці Марії Гвоздь із Золотоніського району, цукровара Василя Резніка з Черкас, буряковеда Омеляна Парубка з Жашківського району, будівельника Миколи Буданцева з Черкас, народного вчителя Олександра Захаренка з Корсунь-Шевченківського району, директора Мліївської дослідної станції Миколи Артеменка, лікаря Івана Гука з Черкас.

З утворенням у 1954 р. Черкаської області значно зріс економічний і науково-культурний потенціал регіону. Слід відмітити, що Черкащина не лише щедро засіяна історичним минулим, а і багата важливими подіями сьогодення. Область займає вигідне географічне положення в центрі України. Через її територію, на якій проживає 1263,5 тисяч осіб населення, проходять важливі залізничні та автомобільні дороги, магістралі, які постачають на захід природний газ і електроенергію.

Черкащина, яку по праву називають духовним центром України, віднедавна стала ще й географічним центром нашої держави, що офіційно підтверджено Державною службою геодезії, картографії та кадастру і Національною радою географічних назв. У протоколі засідання Національної ради географічних назв від 16 жовтня 2003 р. зазначено, що „географічний центр в околицях міста Шпола Черкаської області є географічним центром України”.

Створення життєписів відомих уродженців Черкаського краю, популяризація їх життя і діяльності набуває сьогодні особливого значення у громадянському вихованні підростаючого покоління. Адже життєвий шлях кожного з них є реальним, а не абстрактно-теоретичним прикладом громадянина, уособлюючого такі риси як патріотизм, відданість і чесність в служінні своєму народові. Тому позитивний образ земляка – взірця для наслідування молодим поколінням громадян Української держави має перебувати в центрі уваги вчителів, працівників закладів культури, істориків, краєзнавців.

Валентин Лазуренко,
*доктор історичних наук,
професор кафедри історії України
Черкаського державного
технологічного університету,
академік Академії наук вищої освіти України.*

Білозор Василь Васильович

*Голова Тальнівської ради ветеранів,
член обласної організації ветеранів.*

Народився 11 квітня 1939 року в селі Зятківці Гайсинського району Вінницької області.

Після закінчення середньої школи поступив до зооветеринарного технікуму.

З 1958 по 1962 служив в лавах радянської армії. В 1962 р. вступив до Харківського юридичного інституту, який закінчив у 1965 р.

З 1965 р. по 1989 р. працював в органах Міністерства внутрішніх справ. З 1989 р. по 1999 р. займав посаду начальника юридичного відділу Тальнівської районної ради.

Як голова Тальнівської районної ради зарекомендував себе вимогливим, цілеспрямованим у досягненні мети, комунікабельним, доброзичливим, ініціативним, активним організатором.

Маючи великий життєвий досвід Василь Васильович вважає турботу про ветеранів, їх соціальний захист головним завданням своєї роботи.

Особливу увагу приділяє по роботі первинних ветеранських осередків. Велику роль проводить по вихованню молоді на славних героїчних традиціях старшого покоління.

З метою ефективного досягнення результату праці по роботі з ветеранами він уклав угоди з Пенсійним фондом, Управлінням праці та соціального захисту населення, Центральною районною лікарнею, з головою районної ради, відділом освіти.

Є депутатом Тальнівської районної ради.

Є Почесним ветераном України, має урядові нагороди.

Дем'янчук Анатолій Пантелеймонович

Голова Уманської районної організації ветеранів, член президії Черкаської обласної ради ветеранів.

Народився 1 травня 1941 р. в с. Соколівка Жашківського району Черкаської області.

З 1965 по 1978 р. – на службі в рядах

Збройних сил СРСР, учасник бойових дій в Чехословаччині.

З 1978 по 1980 р. – директор Жашківського районного будинку культури, згодом в м. Ватутіне. З 2000 р. очолює районну організацію ветеранів.

За період праці зарекомендував себе вмілим, талановитим організатором ветеранського руху в районі, чуйним керівником.

Спільно з місцевими органами влади прагнув реалізувати всі необхідні для ветеранів проблеми їх соціально-правового захисту, наполегливо переконує керівників організацій та підприємств в питаннях матеріальної чи моральної підтримки ветеранів.

Дем'янчук А.П. справжній лідер ветеранів регіону, займає активну життєву позицію в питаннях патріотичного виховання молоді, велику роботу проводить по збереженню правди історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.

Є депутатом Уманської районної ради. До його думки прислухаються, і це допомагає вирішувати численні питання життя ветеранів всіх категорій.

В своїй роботі намагається виконати всі обіцянки дані ветеранам, особисто проводить співбесіди з учасниками бойових дій, цікавиться їх проблемами. Тримає на контролі питання госпітальних палат для ветеранів та інвалідів.

Має державні нагороди. Присвоєно звання «Почесний ветеран України».

Журавель Микола Іванович

Голова Черкаської обласної організації ветеранів-прикордонників.

Народився 2 січня 1943 р. в с. Колодисте Тальнівського району Черкаської області в багатодітній сім'ї колгоспника. Після закінчення середньої школи працював в організації «Містопотяг» (рос. «Мостопоезд»), яка будувала мости по всій Україні.

З 22 червня 1960 р. на службі в прикордонних військах. В 1969 р. закінчив вище Московське прикордонне училище і був направлений на службу в Киргизію керівником застави Пржевальського прикордонного загону. За успішне вирішення конфліктної ситуації на кордоні з Китаєм був нагороджений медаллю «За відзнаку в охороні кордону».

В 1975 р. закінчив академію ім. Фрунзе та був направлений на Курільські острови комендантом ділянки застави, яка знаходилася на цих островах.

З 1988 р. служив в Афганістані, на Сахаліні, Чукотці, Магадані, Баку.

З 1999 р. очолює Черкаську обласну організацію ветеранів-прикордонників, яка налічує понад 300 осіб. Як керівник, добросовісно виконує свої обов'язки, добре розуміє потреби та бажання ветеранів. Вміє співпрацювати з людьми. При необхідності завжди готовий надати допомогу у вирішенні їх проблем.

Користується заслуженим авторитетом. Його люблять за доброту, щедру душу, вміння підтримати в тяжкий момент.

Організація, яку очолює Микола Іванович, веде активну роботу по розшуку прикордонників, які померли або пропали безвісті під час Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. та інших воєн, займається перепохованням знайдених останків.

Клімов Микола Євгійович

*голова медико-соціальної комісії Черкаської
обласної ради ветеранів, член президії
Черкаської обласної організації ветеранів.*

Народився 18 травня 1953 р. на Вінниччині в сім'ї робітника.

У 1970 р. після закінчення середньої школиразу ж пішов працювати слюсаром-збиральником на Барському машинобудівельному заводі.

В 1971 р. призваний до лав Радянської армії. Після демобілізації, в 1973 р. вступив до Вінницького медичного інституту імені Перогова, який закінчив 1979р. з відзнакою. По закінченні інституту з 1979 по 1998 рр. працював у Черкаській лікарні № 1 на посадах лікаря-ревматолога, кардіолога, а останні 12 років був начмедом лікарні.

З 1998 р. до виходу на пенсію працював заступником начальника управління охорони здоров'я Черкаської облдержадміністрації. Згодом – першим заступником начальника Головного управління охорони здоров'я та медицини катастроф Черкаської облдержадміністрації.

З березня 2011 р. по цей час працює на посаді заступника голови обкому профспілки працівників охорони здоров'я.

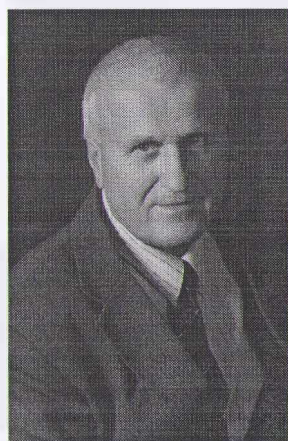
За час роботи в закладах охорони здоров'я області провів значну роботу із впровадження нових методів діагностики і лікування, сучасних форм організацій і праці, реорганізації й оптимізації мережі лікувально-профілактичних організацій області. Має виші кваліфікаційні категорії з організації охорони здоров'я та терапії.

Має у своєму доробку 3 наукову праці.

За багаторічну сумлінну працю в галузі охорони здоров'я нагороджений Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України та присвоєне почесне звання «Заслужений лікар України».

Клімов М.Є. – людина слова, обов'язків виконанні будь-якого доручення. Актив ветеранів області прислуховується до його точки зору й цінує його поради щодо медицини стосовно ветеранів всіх категорій.

Член медико-соціальної комісії при Черкаській облраді ветеранів, яку він очолює. Постійно контролюють обслуговування ветеранів медицини працівниками, умови лікування ветеранів війни в Черкаському обласному госпіталі та госпітальних палатах при райлікарні. Під особливим контролем виконання обласної комплексної програми «Турбота».

Колодяжний Валентин Антонович

*Член Черкаської обласної ради
ветеранів, директор Музею бойової слави
254-ої Черкаської стрілецької дивізії у
Черкаській спеціалізованій школі №27
ім. М.К.Путейка.*

Народився 15 липня 1941 р. в м. Люботин Харківської області в сім'ї робочих.

У 1958 р. закінчив Златопольську школу та пішов на роботу в меблевий комбінат м. Могилеве.

В 1960 р. прийнятий в Радянську армію. Служив в 225 гвардії Сталінградсько-Корсунському мото-стрілецькому полку Північної групи військ на території Польської народної республіки.

Після звільнення з армії поступив в Харківський педагогічний інститут. По закінченню другого курсу інституту перевівся на заочне відділення Черкаського педагогічного інституту і став працювати старшим піонервожатим, а потім вчителем малювання та креслення в середній школі № 11 м. Черкаси. В школі організував пошукову групу, в результаті діяльності якої на Пагорбі Слави в м. Черкаси з'явилися імена Героїв Радянського союзу І.А.Оноприєнка і Д.Ф.Тараскова. В школі з ініціативи Валентина Антоновича була створена Кімната бойової слави.

В 1981 р. Валентин Антонович перейшов на роботу в черкаську школу № 27, де організував пошукову групу «Пам'ять». Група приймала участь в всесоюзній пошуковій операції щодо вшанування пам'яті загиблих воїнів Радянської армії в роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.

Пошукова група «Пам'ять» приймала участь в злеті кращих пошукових загонів України. На Саур могилі в Донецькій області і злеті кращих пошукових груп Радянського Союзу в місті-герої Волгограді.

В результаті діяльності групи «Пам'ять» більше 150 бойових нагород загиблих воїнів були вручені їх рідним.

Група «Пам'ять» ввійшла в число десяти кращих пошукових загонів Союзу та в лютому 1990 р. була відзначена в Наказі Міністра оборони СРСР Д.Язова. Керівнику групи В.А.Колодяжному на зустрічі Д. Язова з пошукачами був вручений восьмикратний бінокль.

З ініціативи В.А.Колодяжного в школі №27 створений Музей бойової слави 254 гв. стрілецької дивізії. В 2006 р. музей визнаний «Зразковим», а в травні 2012 р. отримав статус Народного.

У даний час в музеї начисляється більше трьох тисяч експонатів основного фонду та близько однієї тисячі допоміжного фонду.

Завідувачем народного музею в школі № 27 призначений Валентин Антонович Колодяжний.

Красовський Петро Семенович

Член Черкаської обласної ради ветеранів.

Красовський Петро Семенович народився 5 жовтня 1924 р. в місті Погребище Вінницької області в сім'ї робочих.

Батько в середині 1920-х років був покликаний в Червону армію. Після закінчення воєнного училища служив в різних частинах Червоної армії. В 1937 р. батько за станом здоров'я звільнився і сім'я переїхала жити в с.Верхнячку Христинівського району Черкаської області.

В 1941 р. закінчив 9 класів Верхнячівської середньої школи. Коли розпочалася Велика Вітчизняна війна 1941 – 1945 рр., додав собі рік, пішов добровільно служити в армію. Приймав участь в боях по обороні України, в Сталінградській битві.

В другій половині 1943 р. направлений на навчання у військово-топографічне училище, яке закінчив в 1946 р. По закінченню училища служив в Центральній групі військ, Одеському, Туркестанському, Південно-уральському, Приволзьському воєнному округах на керівних посадах та викладацькій роботі.

В кінці 1970 р. звільнився з Радянської армії та приїхав жити в м. Черкаси.

У Черкасах працював в жилбуді інструктором по виробничому навчанні, меблевому комбінаті інженером по військово-мобілізаційній роботі, в Черкаському облвиконкому інспектором по кадрам, в Управлінні житловим господарством Черкаського міськвиконкому

спеціалістом 13-го рангу держслужбовця, Черкаській міській раді ветеранів заступником голови.

Активно приймає участь в роботі Черкаського міського товариства «Знання». Виступав з лекціями «Міжнародне положення СРСР» в таких містах як Черкаси, Золотоноша, Сміла, Ватутіне.

Як голова лекторської групи Черкаської обласної ради ветеранів постійно виступає по телебаченні, радіо, на загальноміських урочистих заходах, перед студентами університетів, технікумів, школярами, на підприємствах з темою висвітлення людського героїзму в роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. Лиш за період з 2010 по лютий 2013 рр. виступив 10 разів по телебаченні, 39 разів по радіо, і 75 разів в університетах, технікумах, школах, підприємствах.

За час служби в армії та роботі по звільненню зі Збройних сил нагороджений чотирма орденами і двадцятьма медалями, грамотами Черкаського міськвиконкому.

В даний час приймає участь в діяльності Черкаської обласної ветеранської організації, член Черкаської обласної ради ветеранів, член Придніпровської ради ветеранів.

Пальтова Тамара Андріївна

*Голова Черкаської обласної організації
ветеранів – працівників освіти,
член Черкаської обласної ради ветеранів.*

*Вчитель зарубіжної літератури вищої
категорії, помічник директора Черкаської
спеціалізованої середньої школи № 17 I – III
ступенів з навчально-виховної роботи,
учитель-методист, відмінник народної
освіти України.*

Народилася 26 жовтня 1947 р. в м. Київ в багатодітній сім'ї.

З 1952 р. проживає в Черкасах. В 1965 р. закінчила школу № 17, а в 1972 р. – Черкаський педагогічний інститут за спеціальністю “вчитель російської мови та літератури”.

З 1972 по 1981 рр. працювала інспектором з виховної роботи Черкаського обласного відділу народної освіти.

З 1981 р. – заступник директора Черкаської спеціалізованої середньої школи № 17 I-III ступенів з навчально-виховної роботи.

Член Черкаського обкому профспілки працівників освіти та науки.

Член обласної організації всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Т.Шевченка.

Нагороджена знаком «Відмінник народної освіти України», почесним знаком «Василь Сухомлинський», грамотами Міністерства освіти і науки України.

Лауреат премії Черкаського обкому профспілки імені народного вчителя О.А. Захаренка.

З 2002 р. успішно очолює Черкаську обласну раду ветеранів педагогічної праці.

Під керівництвом Тамари Андріївни обласна і районна ради ветеранів працівників педагогічної праці проводять активну роботу по захисту законних прав ветеранів педагогічної праці.

Велику і ефективну роботу обласна і районна Ради ветеранів проводять по героїчно-патріотичному вихованню молоді.

В досягненні цілей Тамара Андріївна проявляє завзятість і наполегливість. Будь-яку подію, так же, як і людей, оцінює згідно їх справжніх цінностей.

Поліщук Микола Макарович

*Член президії
Черкаської обласної ради ветеранів.*

Народився 10 серпня 1944 р. в селі Розсхуватка Катеринопільського району Черкаської області.

До призову в армію працював малярем тальнівського СУ-2Л тресту «Укрелеватормелбуд». Потім три роки служив в Радянській армії командувачем важкого танку в групі радянських військ в Німеччині.

Після демобілізації працював столярем катеринопільського ремонтно-механічного заводу. Активно брав участь в громадському житті.

Депутат Катеринопільської районної ради.

З 2003 р. – голова Катеринопільської районної ради ветеранів.

Член президії Черкаської обласної ради ветеранів.

Плідно співпрацює з місцевими органами влади. Вміло керує первинними ветеранськими організаціями. На допомогу керівникам первинних організацій при районній раді ветеранів створений методичний центр.

Часто буває в первинних ветеранських організаціях. Надає їм практичну допомогу.

Уважно відноситься до ветеранів. Особливу увагу приділяє учасникам бойових дій періоду Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр., інвалідам, вдовам. Часто відвідує ветеранів вдома та завжди знає кому і чим потрібні допомогти.

Нагороджений орденом «Знак Пошани», Грамотою Верховної Ради України, медаллю виставки ВДНХ, багатьма грамотами Черкаської обласної держадміністрації.

Сєдова Антоніна Афанасіївна

Член Черкаської обласної ради ветеранів. Заступник голови комітету по роботі з ветеранами війни.

Народилася 22 листопада 1931 р. на хуторі Ключі Волгоградської області.

Після закінчення середньої школи працювала старшою піонервожатою в дитячому будинку, а потім в школі № 4 м. Черкаси.

Вміння працювати з молоддю не залишилось без уваги. Антоніну

Афанасіївну направляють на роботу до Черкаського міськвиконкому комсомолу, а в подальшому і в облвиконком комсомолу.

В 1956 р. закінчила Черкаський педагогічний інститут.

Враховуючи досвід та вміння працювати з людьми. Її призначають інструктором Черкаського облвиконкому, а згодом – заступником начальника Черкаського обласного управління культури.

В 1964 р. закінчила Вищу партійну школу при ЦК КПУ та короткий час працювала референтом обласного товариства «Знання».

В 1965 р. обирають секретарем партвиконкому Черкаського педінституту. Її організаційні здібності, вміння залучати увагу інших до себе, порядність та людяність у відносинах, забезпечить їй великий авторитет та повагу серед викладачів та студентів інституту. 14 років Антоніну Афанасіївну постійно обирають секретарем партвиконкому інституту.

В 1979 р. переходить на профспілкову роботу.

З 1989 р. працює штатним інструктором Черкаської обласної ради ветеранів. Проводить велику роботу по наданню практичної допомоги районною радою ветеранів в організації ефективного захисту законних прав ветеранів.

З 2003 р. і по цей час на громадських засадах – заступник голови комітету по роботі з ветеранами війни Черкаської обласної ради ветеранів.

Організовує та проводить зустрічі ветеранів з представниками місцевих органів влади, пенсійного фонду, прокуратури, охорони здоров'я.

Антоніна Афанасіївна Седова виконавчий працівник, вміє працювати з людьми. Володіє великою витримкою.

Степанчук Олександра Кузьмівна

Член обласної ради ветеранів.

Народилася 2 січня 1944 р. в місті Черкаси в сім'ї робітників. В 1961 р. закінчила середню школу № 1 і була по комсомольській путівці направлена в середню школу № 9 м. Черкаси старшою піонервожатою. Працюючи в школі заочно закінчила Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка за спеціальністю вчитель російської мови та літератури.

З жовтня 1968 р. переведена в Черкаський обком комсомолу на посаду завідуючої відділом студентської та учнівської молоді. З 1975 по 1977 рр. працювала завідуючої відділом пропаганди та агітації Соснівського райкому партії.

В 1979 р. закінчила Вищу партійну школу при ЦК КПУ, після закінчення якої була направлена на роботу методистом консультантом Черкаського будинку Політосвіти при Черкаському обкомі компартії України.

Яку б ділянку роботи Олександра Кузьмівна не очолювала – завжди була ініціативною, добропорядною працівницею.

За час роботи нагороджена медалями «Ветеран праці», «За доблесну працю», Почесними грамотами різних організацій та установ.

Після виходу на заслужений відпочинок постійно займається, на громадських засадах, роботою з ветеранами. Сьогодні є членом ради Черкаського обласного осередку Міжнародної громадської організації «Берегиня світу», членом комітету по роботі з ветеранами праці та дітьми війни Черкаської обласної ради ветеранів.

Олександра Кузьмівна – чудовий організатор, а вмільний підхід до людей дає їй змогу залучати до громадської роботи спонсорів, які по можливості допомагають ветеранам.

Активно співпрацює з Черкаським обласним клубом «Ветеран Черкащини», бере участь в підготовці та проведенні цікавих заходів з молоддю та ветеранами. За активну роботу з ветеранами нагороджена Почесною грамотою Організації ветеранів України.

ПІСЛЯСЛОВО

Життєпис відомих земляків має важливе значення, оскільки життєвий шлях кожного з них є реальним прикладом громадянина, який уособлює патріотизм, відданість і чесність у служінні своєму народові.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Лазуренко В.М. Позитивний образ земляка – взірець для наслідування молодим поколінням громадян Української держави.....	5
<i>Білозор Василь Васильович.....</i>	<i>10</i>
<i>Дем'янчук Анатолій Пантелеймонович.....</i>	<i>10</i>
<i>Журавель Микола Іванович.....</i>	<i>11</i>
<i>Клімов Микола Євдійович.....</i>	<i>12</i>
<i>Колодяжний Валентин Антонович.....</i>	<i>13</i>
<i>Красовський Петро Семенович.....</i>	<i>14</i>
<i>Пальтова Тамара Андріївна.....</i>	<i>15</i>
<i>Поліщук Микола Макарович.....</i>	<i>16</i>
<i>Седова Антоніна Афанасіївна.....</i>	<i>17</i>
<i>Степанчук Олександра Кузьмівна.....</i>	<i>18</i>
ПІСЛЯСЛОВО.....	19